

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Методичні рекомендації до виконання
індивідуальних навчально-дослідних завдань
з навчальної дисципліни
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
для студентів напрямку підготовки “Маркетинг”
усіх форм навчання

Укладачі:

Лабунська С. В.

Прокопішина О. В.

Відповідальний за випуск

Маляревський Ю.Д.

Харків, Вид. ХНЕУ, 2008

Затверджено на засіданні кафедри обліку підприємницької діяльності

Протокол № 8 від 18. 03. 2008 р.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності» для студентів для студентів на пряму підготовки “Маркетинг” усіх форм навчання / Укл. С. В. Лабунська, О. В. Прокопішина. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. - с. (Укр. мов.)

Подано завдання для індивідуальної навчально-дослідної роботи студентів з метою поглиблення теоретичних знань та закріплення практичних навичок за тематичним планом згідно з робочою програмою навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

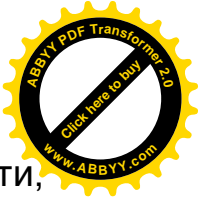
Загальні методичні рекомендації

Визнаною рисою сучасного розвитку світової економіки є інтеграційні процеси, які відбуваються не лише на рівні міждержавних утворень, а й за рахунок активного залучення окремих суб'єктів господарювання до міжнародних ринків. Взаємодія українських підприємств з іноземними суб'єктами господарювання в ряді випадків суттєво підвищує ефективність використання ресурсів, проте вимагає організації фінансово-господарської діяльності на найвищому рівні. Здійснення операцій з іноземними контрагентами повинно відбуватися в межах не лише українського законодавства, але й міжнародного права.

Нормативно-правова база України щодо операцій в іноземній валюті характеризується швидкими змінами в області фіскальної політики; істотним негативним фактором є непрозорість процедури митного оформлення ввозу та вивозу товарів, нарахування та сплати митних платежів. Тож робота фахівця на підприємствах, що здійснюють операції в іноземній валюті вимагає додаткових знань в області зовнішньоекономічної діяльності, специфіки відображення цих господарських операцій у бухгалтерському та податковому обліку, вміння працювати з основними нормативними документами законодавства України.

Для формування цих та інших знань практичних навичок, програмою підготовки бакалаврів передбачений курс "Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності". У ході вивчення курсу теоретичний та практичний матеріал опановується студентами під час аудиторної та позааудиторної роботи. За кредитно-модульною системою організації навчального процесу особлива роль відводиться індивідуальній роботі студентів, яка передбачає створення умов для найповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Мета завдань до індивідуальної навчально-дослідної роботи студентів – не лише поглиблення теоретичних знань та набуття практичних вмінь відображення у бухгалтерському та податковому обліку операцій українських підприємств з іноземною валютою, а перш за все формування навичок самостійного творчого пошуку, інтерпретації та використання інформації для вирішення окремих практичних питань, що супроводжують облікову роботу на підприємстві.

При виконанні індивідуально-дослідної роботи, слід враховувати, що подані завдання складені на основі умовних даних та не мають прямого зв'язку з реальними фактами господарської діяльності конкретних підприємств, будь-який збіг з реальними суб'єктами господарювання чи фізичними особами є випадковим. При оформленні роботи студентам слід дотримуватися вимог, що наведені у «Методичних рекомендаціях до написання науково-дослідних, курсових та дипломних робіт для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання». – Харків, ХНЕУ, 2005.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання складається з теоретичної та практичної частин і надається студентами на перевірку викладачеві за тиждень до початку проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

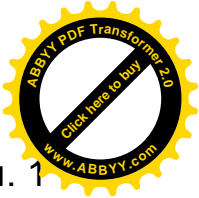
Методичні рекомендації до виконання теоретичної частини індивідуального навчально-дослідного завдання

Виконання теоретичної частини завдання передбачає самостійне вивчення студентами спеціалізованої літератури, узагальнення, систематизацію, творчу обробку інформації для подання її у навчально-дослідній роботі. Варіант теоретичної частини роботи обирається відповідно до списку академічної групи; за узгодженням з викладачем студент може вибрати тему, що відсутня у табл. 1, проте за змістом відповідає тематичному плану навчальної дисципліни “Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності”.

Таблиця 1

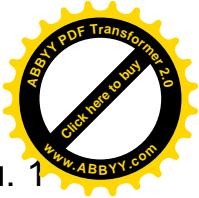
Перелік тем теоретичної частини ІНДЗ за варіантами

Варіант	Тема	Література
1	2	3
1	Види, суб'єкти та основні принципи здійснення та обліку операцій в іноземній валюті	[5; 10; 22]
2	Предмет, об'єкт та задачі обліку і аналізу ЗЕД	[5]
3	Особливості здійснення та обліку поточних торгових та неторгових операцій в іноземній валюті	[4; 5; 10; 22]
4	Порядок переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів та інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України	[5; 10; 22]
5	Нормативні обмеження щодо здійснення операцій в іноземній валюті українськими підприємствами	[1 – 5; 22]

Продовження табл. 1

1	2	3
6	Фінансові санкції за порушення чинного законодавства в сфері зовнішньоекономічної діяльності	[22]
7	Законодавчі основи та обмеження господарської діяльності нерезидентів на митній території України.	[1 – 5; 22]
8	Поточні рахунки в іноземній валюті: порядок відкриття, переоформлення і закриття в українських та іноземних банках	[5; 14; 22]
9	Порядок оцінки коштів в іноземній валюті для цілей бухгалтерського, податкового та управлінського обліку	[4; 5; 10; 19]
10	Значення, зміст та структура зовнішньоекономічних контрактів	[5; 22]
11	Особливості укладання та виконання договорів в зовнішньоекономічній діяльності	[5; 22]
12	Основні види та форми розрахунків за операціями в іноземній валюті	[5]
13	Документальне забезпечення основних та допоміжних операцій в іноземній валюті	[5; 10]
14	Особливості відображення в обліку придбання іноземної валюти за іншу іноземну валюту.	[5; 7; 10; 20]
15	Особливості проведення торгової сесії МВРУ	[22]
16	Види посередників в сфері ЗЕД та особливості роботи з ними	[5; 22]
17	Порядок обліку експорту при непрямому виході українського підприємства на зовнішній ринок	[8; 22; 23]
18	Особливості обліку імпорту робіт та послуг	[12; 17; 21]
19	Порядок нарахування та сплати обов'язкових платежів при митному оформленні ввозу товарів в режимі "імпорт"	[5; 22]
20	Особливості ввозу підакцизних товарів на митну територію України	[22]
21	Порядок розрахунку бюджетного відшкодування ПДВ при експорті	[3; 5; 22]
22	Валютні цінності українських підприємств: поняття, основні операції з ними, порядок декларування	[10]
23	Особливості статистичної звітності підприємства-суб'єкта ЗЕД	[22]
24	Особливості аналізу фінансової звітності підприємства-суб'єкта ЗЕД	[5]
25	Особливості відображення в обліку розрахунків при використанні корпоративних банківських карток	[22]

27	Особливості здійснення та обліку операцій за кредитами та депозитами в іноземній валюті	[13; 16]
28	Основні відмінності у порядку відображення курсових різниць у бухгалтерському та податковому обліку	[10; 18]
29	Організація та ведення обліку зовнішньоекономічних операцій з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах	[22]
30	Особливості обліку реімпортних та реекспортних операцій українських підприємств	[5; 22]

Методичні рекомендації до виконання практичної частини індивідуального навчально-дослідного завдання

Операції в іноземній валюті здійснюються підприємствами-суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в процесі виконання укладених договорів з нерезидентами. Розрахунки за такими контрактами в більшості випадків передбачаються в іноземній валюті, з іншого боку, відповідно до діючого законодавства, валютою звітності українських підприємств є національна валюта України. Це викликає необхідність у перерахуванні сум іноземної валюти у гривні, що в ряді випадків призводить до виникнення додаткових доходів та витрат, пов'язаних зі зміною валютних курсів. При укладанні зовнішньоторговельних контрактів обов'язковим є посилання на базисні умови постачання Incoterms-2000.

При організації облікової роботи на підприємстві, що здійснює операції в іноземній валюті, підприємство спирається на діючі нормативно-правові акти, що регулюють питання техніки та обліку зовнішньоекономічної діяльності, створює власну облікову політику, в межах, встановлених законодавством.

Так, підприємство має право для визначення балансової вартості іноземної валюти використовувати один з методів: ідентифікованої собівартості чи середньозваженої вартості, відповідно до затвердженого наказу про облікову політику. Якщо обрано метод середньозваженої вартості, балансова вартість валюти, що вибуває, для цілей оподаткування розраховується за допомогою середньозваженого валютного курсу.

Середньозважені валютні курси можуть застосовуватися для цілей бухгалтерського, податкового та управлінського обліку, відповідно до цілі розрахунку відрізняється і методика такого розрахунку.

Середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського обліку розраховують як частку від суми добутків величин курсів НБУ і кількості днів їхньої дії в звітному місяці до кількості календарних днів цього місяця.

Середньозважений валютний курс для цілей податкового обліку розраховують виходячи із сум залишку валюти на рахунок і валюти, що надійшла на валютний рахунок підприємства протягом податкового періоду. Курси, за якими валюта списується з балансу підприємства при її вибутті, на величину середньозваженого валютного курсу не впливають.

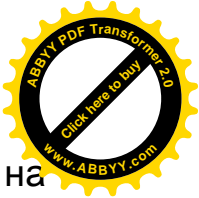
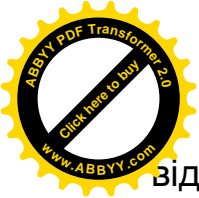
Для цілей управлінського обліку середньозважений валютний курс розраховується за методикою, що використовують комерційні банки для визначення доходів, витрат і фінансового результату. Міжнародною практикою для цих цілей вироблені 3 методи (ЛІФО, ФІФО, середньозваженої балансової вартості), українським підприємствам доцільно застосовувати два останніх (ФІФО, середньозваженої балансової вартості).

При здійсненні операцій з використанням валютних цінностей підприємства для виконання своїх зобов'язань можуть мати необхідність в купівлі та продажу іноземної валюти. Купівля та продаж іноземної валюти здійснюється на МВРУ уповноваженими банками та фінансово-кредитними установами за дорученням підприємств-суб'єктів ЗЕД. Для здійснення таких операцій, підприємство подає до уповноваженої фінансово-кредитної установи пакет документів, серед яких обов'язкова заявка на придбання чи реалізацію валюти.

При придбанні іноземної валюти уповноважені банки зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати за рахунок коштів клієнта збір на обов'язкове державне пенсійне страхування за ставкою, що встановлюється Законом України "Про державний бюджет України" [2].

Придбання іноземної валюти здійснюється за договірним курсом, зарахування валюти на баланс підприємства – за офіційним курсом НБУ. Різниця, що виникають між такими курсами, відносять у бухгалтерському обліку підприємства до складу інших витрат чи доходів операційної чи звичайної діяльності. У відповідності до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" [3], при придбанні іноземної валюти валові доходи не виникають, а до складу валових витрат

відносяться суми комісійної винагороди банку за проведення операції на МВРУ та суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

При реалізації іноземної валюти на МВРУ у бухгалтерському обліку відображаються доходи від реалізації іноземної валюти у сумі фактично зарахованих коштів на поточний рахунок в національній валюті та визначається собівартість реалізованої іноземної валюти, що формується за офіційним курсом НБУ на дату такої реалізації. Таким чином, різниця між курсами НБУ та МВРУ відноситься на фінансовий результат операції. У відповідності до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" [3] при реалізації іноземної валюти за гривні валові доходи платника податку збільшуються на суму гривень, отриману від покупця у зв'язку з таким продажем, а валові витрати – на суму балансової вартості реалізованої валюти.

Основними операціями українських підприємств у сфері ЗЕД є експорт та імпорт товарів, робіт, послуг. Згідно діючого законодавства основою визнання зовнішньоторговельної операції є перехід права власності, тобто експорт та імпорт товарів, робіт, послуг можуть бути здійснені без фактичного перетинання ними митного кордону України при переході права власності від резидента до нерезидента і навпаки.

При реалізації товарів, робіт, послуг іноземним покупцям підприємства-суб'єкти ЗЕД відображають в бухгалтерському обліку доходи. Якщо в такому випадку виникає заборгованість іноземної фірми вона визнається монетарною статтею балансу і перераховується на дату здійснення операції чи складання фінансової звітності за курсом НБУ.

При авансовій формі розрахунків заборгованість українського підприємства не є монетарною статтею, отже відображається за історичною вартістю. Отримані суми авансів при їх зарахуванні на поточні валютні рахунки не відносяться на таку дату до доходів підприємства в бухгалтерському обліку. Витрати українських підприємств, понесені в ході виконання експортних угод згідно базисних умов постачання Incoterms, відображаються у складі витрат на збут.

При експорті товарів валові доходи українського підприємства визначаються за курсом НБУ на дату події, що сталася раніше: отримання оплати чи відвантаження товарів.

При придбанні товарів іноземного походження до їх облікової вартості відносяться:

суми, що сплачуються відповідно до договору постачальнику, за винятком непрямих податків;

суми ввізного мита;
суми непрямих податків у зв'язку з придбанням товарів, що не відшкодовуються підприємству;
транспортно-заготівельні витрати;
інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням активів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання в запланованих цілях.

Не включається в первісну вартість імпортованих товарів, а відноситься до витрат того періоду, у якому вони були понесені, наднормативні втрати і нестачі товарів, відсотки за користування кредитами та витрати на збут.

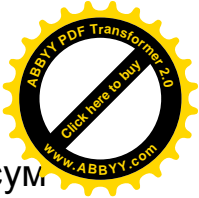
Заборгованість імпортера перед іноземним постачальником є монетарною статтею балансу, отже перераховується з визнанням курсових різниць, при авансовій формі розрахунків курсові різниці в бухгалтерському обліку імпортера не виникають, заборгованість іноземного постачальника є немонетарною статтею балансу, отже перерахунку при зміні валютного курсу не підлягає.

Максимальний термін у розрахунках між українськими та іноземними партнерами складає 180 календарних днів. При порушенні законодавчо встановленого максимального терміну розрахунків нараховуються фінансові санкції за ставкою 0,3% на прострочену суму за кожний день прострочення та сплачуються українським підприємством в державний бюджет.

При імпорті валові витрати визнаються на дату оприбуткування товарів іноземного походження у сумі, що дорівнює балансовій вартості валюти, що була перерахована іноземному постачальнику.

З метою нарахування відсотків за використання кредитних коштів незалежно від мети їхнього використання в бухгалтерському обліку застосовується субрахунок 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками». Для обліку витрат, пов'язаних зі сплатою відсотків за користування кредитними коштами, використовується субрахунок 951 «Відсотки за кредит».

Заборгованість за основною сумою боргу та нарахованим відсоткам за користування кредитними засобами в іноземній валюті є монетарною статтею балансу, адже її погашення здійснюється в грошовій формі. Отже, така заборгованість потребує перерахунку з використанням актуальних валютних курсів на кожен дату балансу та на дату проведення розрахунків.

Курсові різниці, що виникають в результаті перерахунку сум нарахованих відсотків, в результаті зміни офіційного курсу НБУ між датою їх нарахування та датою фактичної сплати визнаються неопераційними, адже пов'язані з обслуговуванням кредитних засобів, тобто фінансовою діяльністю підприємства.

Згідно П(с)БО 15 «Доход», відсотки, отримані за розміщення коштів на депозитах, визнаються в бухгалтерському обліку підприємства-вкладника доходом того періоду, до якого вони відносяться, виходячи з бази їхнього нарахування та терміну користування відповідними активами. Нарахування відсотків за депозитами в іноземній валюті супроводжується бухгалтерським записом по дебету субрахунка 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» та кредиту субрахунка 732 «Відсотки одержані».

Оскільки суми депозиту в іноземній валюті, а також нараховані відсотки за користування ними належать до повернення підприємству банківською установою в іноземній валюті, такі суми відносяться до монетарних статей балансу і потребують проведення перерахунків при зміні валютних курсів на кожну дату балансу та на дату здійснення розрахунків з визнанням курсових різниць. Так як депозитні операції з іноземною валютою відносяться до інвестиційної діяльності підприємства, визнані таким чином курсові різниці є неопераційними.

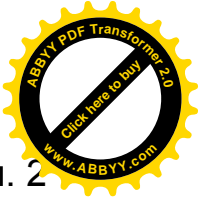
Завдання 1

Українське підприємство розглядає два варіанта проведення експортної операції (табл. 2). При цьому передбачається, що товари будуть перевозитися по залізниці до Одеси, з Одеси до Неаполя – морем.

Таблиця 2

Вихідні дані для вибору оптимального варіанта проведення експортної операції.

Показник	Умови експортної операції за варіантами				
	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6
1. Базисна умова постачання:					
1 варіант	EXW	FOB	EXW	FAS	FOB
2 варіант	CIF	DES	DDU	CIF	DDP

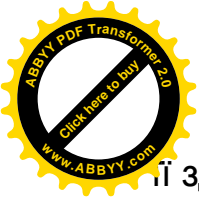

1	2	3	4	5	6
2. Контрактна вартість партії товарів, євро :					
1 варіант	39600	30100	37500	45050	54600
2 варіант	45000	38080	45000	55250	67200
3. Облікова вартість партії товарів, грн	153000	140000	131250	170000	199500
4. Витрати по перевезенню товару по залізниці, грн	20520	14000	37500	42670	57120
5. Витрати по розвантаженню товару на залізниці, грн	810	728	720	901	1029
6. Митна вартість, грн					
1 варіант	342090	245315	340095	361301	443352
2 варіант	357890	302722	343680	446386	521304
7. Витрати по навантаженню на корабель, грн	2736	1680	4200	6375	8610
8. Фрахт судна, євро	11520	5600	12000	10200	8400
9. Витрати по страхуванню перевезення морем, євро	378	350	420	544	525
10. Витрати по розвантаженню товару в порту Неаполя, євро	2160	1680	1950	2176	2625
11. Витрати по митному оформленню імпорту, євро	3600	3500	4200	3910	4200
12. Прогнозний курс на момент виконання операції, грн./ євро	8,10	8,15	8,05	8,02	8,12

Необхідно вибрати з двох варіантів постачання економічно більш вигідний постачальнику, якщо за критерій обрана сума отриманого доходу від реалізації товарів на експорт чи показник рентабельності продажів.

Завдання 2

Підприємством виконується експортна операція на умовах постачання EXW. Загальна вартість зовнішньоторговельного контракту складає 300 000 євро, облікова вартість реалізованого товару становить 1575000 грн. Необхідно, використовуючи курси валют, наведені за варіантами у табл. 3 та відобразивши операції в обліку, визначити суму доходу від експортної операції та витрат, пов'язаних з її виконанням, при

ї здійсненні за різними умовами платежу:

1) згідно укладеного контракту експортер отримує оплату після відвантаження товару та надання відповідного пакету товаросупроводжувальної документації представникові покупця;

2) згідно укладеного зовнішньоторговельного контракту відвантаження проводиться після зарахування повної оплати на поточний рахунок експортера;

3) згідно укладеного контракту імпортер зобов'язаний перерахувати авансовий платіж, що становить 50% контрактної суми, залишок оплати перераховується після відвантаження товару та передачі товаросупроводжувальної документації представникові іноземного покупця.

Таблиця 3

Динаміка офіційного курсу НБУ

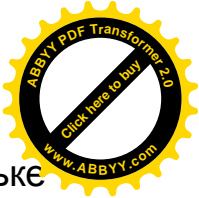
Бухгалтерська подія	Курс НБУ за варіантами, грн./євро				
	1	2	3	4	5
Зарахування авансу на поточний рахунок експортера	7,850	7,800	7,805	7,750	7,950
Відвантаження товару та передача товаросупроводжувальної документації	7,805	7,850	7,800	7,800	7,855
Зарахування решти оплати на поточний рахунок експортера	7,800	7,805	7,850	7,905	7,755

Завдання 3

Українське підприємство «ЛАН» виконує зовнішньоторговельну угоду з придбання товару німецького походження на умовах DDU. Загальна вартість зовнішньоторговельного контракту складає 50 000 євро. Використовуючи курси валют наведені у табл. 4., необхідно визначити облікову вартість придбаного товару, якщо операція виконується на різних умовах платежу:

1) зовнішньоторговельним контрактом передбачена 100% передоплата;

2) за умовами контракту іноземний постачальник надає українському підприємству відстрочку платежу терміном на 60 днів після передачі товару та відповідного пакету документації;

3) відповідно до зовнішньоторговельного контракту українське підприємство зобов'язане перерахувати авансовий платіж, що становить 10% контрактної вартості товару, решта оплати перераховується у 60-денний термін з моменту отримання товару.

Таблиця 4

Динаміка офіційного курсу НБУ

Бухгалтерська подія	Курс НБУ за варіантами, грн./євро				
	1	2	3	4	5
Здійснення авансового платежу	7,750	7,950	7,850	7,800	7,805
Отримання товару та товаро-супроводжувальної документації	7,800	7,855	7,805	7,850	7,800
Погашення заборгованості перед іноземним постачальником	7,905	7,755	7,800	7,805	7,850

Завдання 4

Українська зовнішньоторговельна фірма «ЛАН» на початок кварталу мала залишок валюти на поточному рахунку, сума якого за варіантами наведена у табл. 5.

Таблиця 5

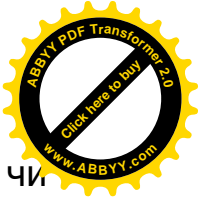
Залишок іноземної валюти на початок кварталу за варіантами

Варіант	Дата	Сума залишку іноземної валюти,	
		долари США	ЄВРО
1	1 жовтня	2000	100
2	1 січня	-	1000
3	1 липня	25700	1000
4	1 січня	-	1000
5	1 липня	25700	1000

На протязі кварталу підприємством були здійснені операції, перелік яких за варіантами наведено у Додатку А. Використовуючи курси НБУ, що за варіантами наведені у Додатку А, необхідно для цілей податкового обліку визначити:

1) балансову вартість валюти, що надійшла на поточний рахунок підприємства у кварталі;

2) балансову вартість валюти, що була перерахована іноземним партнерам, та валюти, що залишилась на початок наступного кварталу;

3) курсову різницю, яку слід віднести до складу валових доходів чи валових витрат.

Завдання 5

ВАТ «ЄГЕР» з метою перерахування авансу іноземному постачальнику автоматичної лінії виробництва отримало довгостроковий банківський кредит на суму 200 000 євро.

За умовами кредитного договору відсотки нараховуються щоквартально (на основі кількості календарних днів у кварталі) за ставкою 23% річних і сплачуються 3-го числа місяця, наступного за місяцем їх нарахування; погашення основної суми боргу здійснюється частинами у такому порядку: 30.06 – 25 000 євро, 31.12 – 75 000 євро, 31.03 – 100 000 євро.

Як залог використано об'єкти основних засобів, оціночна вартість якого складає 1 400 000 грн. Додаткові витрати, пов'язані з отриманням кредиту склали 5 700 грн.

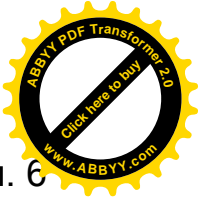
Кредит зараховано на валютний рахунок підприємства 25 грудня, через два дні валютні кошти використано за цільовим призначенням. Імпортоване обладнання отримане 5 лютого на суму 200 000 євро на умовах DDP (ИНКОТЕРМС-2000). Виплата відсотків за 2 квартал була просрочена і здійснена 3 жовтня, за порушення строків виплати відсотків нарахована і сплачена пеня у розмірі 5% від суми виплачених відсотків.

Курси валют у період проведення операцій за варіантами наведені у табл. 6.

Таблиця 6

Динаміка валютного курсу НБУ

Дата	Курс НБУ за варіантами, грн./євро				
	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6
25.12	7,000	7,550	7,480	7,360	7,650
27.12	7,050	7,608	7,537	7,409	7,698
31.12	7,070	7,631	7,560	7,429	7,717
03.01	7,100	7,665	7,594	7,458	7,745
05.02	7,300	7,895	7,822	7,654	7,935

Закінчення табл. 6

1	2	3	4	5	6
28.02	7,350	7,953	7,879	7,703	7,983
31.03	7,400	8,010	7,936	7,752	8,030
03.04	7,450	8,068	7,993	7,801	8,078
30.06	7,700	8,355	8,278	8,046	8,315
30.09	7,800	8,470	8,392	8,144	8,410
03.10	7,900	8,585	8,506	8,242	8,000
31.12	7,750	8,413	8,335	8,095	8,110
03.01	7,600	8,240	8,164	7,948	8,220
31.03	7,650	8,298	8,221	7,997	8,268
03.04	7,500	8,125	8,050	7,850	8,125

Необхідно визначити суми відсоткових платежів та курсових різниць, що виникли при проведенні розрахунків за кредитом, а також відобразити операції по отриманню, обслуговуванню та поверненню банківського кредиту в іноземній валюті, використовуючи табл. 7.

Таблиця 7

**Відображення в бухгалтерському обліку операцій,
пов'язаних з довгостроковим банківським кредитом**

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, євро/грн.
1	2	3	4	5
23.12	Здійснені додаткові витрати, пов'язані з отриманням банківського кредиту			
23.12	Оформлена застава на об'єкт основних засобів			
25.12	На поточний рахунок отримано довгостроковий банківський кредит			
27.12	Перераховано аванс іноземному постачальнику обладнання			
27.12	Відображена позитивна курсова різниця за засобами на валютному рахунку			
31.12	Відображена негативна курсова різниця за основною сумою боргу			
31.12	Нараховані відсотки за користування кредитом у 4 кварталі			

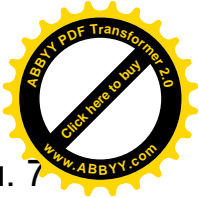

Продовження табл. 7

1	2	3	4	5
31.12	На фінансовий результат віднесені : – доходи – витрати періоду			
31.12	Частина довгострокового кредиту віднесена до поточних зобов'язань			
03.01	Перераховані відсотки за користування кредитом у 4 кварталі			
03.01	Відображена курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
05.02	Оприбутковане обладнання від іноземного постачальника			
31.03	Нараховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
31.03	Відображені курсові різниці: – за довгостроковою частиною боргу – за поточною частиною боргу			
31.03	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
03.04	Перераховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
03.04	Відображена курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
30.06	Нараховані відсотки за користування кредитом у 2 кварталі			
30.06	Погашена частина основного боргу в іноземній валюті			
30.06	Відображені курсові різниці: – за погашеною частиною боргу – за довгостроковою частиною основного боргу – за поточною частиною основного боргу			
30.06	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
30.09	Нараховані відсотки за користування кредитом у 3 кварталі			
30.09	Відображені курсові різниці: – за просроченими відсотками			

1	2	3	4	5
	– за довгостроковою частиною боргу – за поточною частиною основного боргу			
30.09	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
03.10	Перераховані відсотки за користування кредитом у 2 та у 3 кварталах			
03.10	Відображена негативна курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
03.10	Нарахована та перерахована пеня за просрочку виплати відсотків			
31.12	Нараховані відсотки за користування кредитом у 4 кварталі			
31.12	Погашена частина основного боргу в іноземній валюті			
31.12	Відображені курсові різниці по основному боргу: – в погашеній частині – в довгостроковій частині			
31.12	На фінансовий результат віднесені: – позитивні курсові різниці – негативні курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками – пеня			
31.12	Частина довгострокового кредиту віднесена до поточних зобов'язань			
03.01	Перераховані відсотки за користування кредитом у 4 кварталі			
03.01	Відображена курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
31.03	Нараховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
31.03	Погашена частина основного боргу в іноземній валюті			
31.03	Відображені курсові різниці по основному боргу			
31.03	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці			

1	2	3	4	5
	– витрати за нарахованими відсотками			
03.04	Перераховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
03.04	Відображена позитивна курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
03.04	Відображено повернення основних засобів з під застави			

Завдання 6

ТОВ «ІНВІ» уклало депозитний договір з уповноваженим банком на суму 100 000 євро строком на 4 місяці. Грошові кошти перераховані на спеціально відкритий депозитний рахунок 1 серпня. За умовами депозитного договору на основну суму депозиту щомісячно нараховуються відсотки за ставкою 13% річних, виплата відсотків відбувається разом із поверненням основної суми внеску. Депозитний рахунок закрито 30.11. Для обліку іноземної валюти в доларах США підприємство використовує субрахунки 312.1 та 314.1.

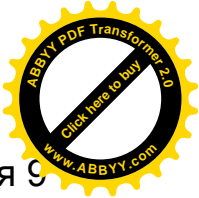
Курси валют, що склалися у період проведення відповідних операцій, наведені в табл. 8.

Таблиця 8

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ за варіантами, грн./євро				
	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
01.08	7,430	7,475	7,405	7,286	7,574
31.08	7,480	7,531	7,462	7,335	7,621
30.09	7,499	7,554	7,484	7,354	7,639
01.09	7,529	7,588	7,518	7,383	7,668
31.10	7,727	7,816	7,744	7,577	7,856
30.11	7,777	7,873	7,800	7,626	7,903

Необхідно відобразити операції за договором депозиту з відкриттям банківського рахунку в бухгалтерському обліку ТОВ «ІНВІ» використовуючи табл. 9.

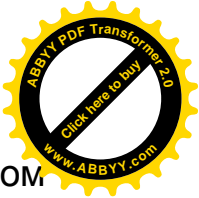
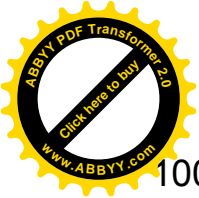

Відображення в бухгалтерському обліку операцій за договором депозиту з відкриттям банківського рахунку

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, євро/грн.
01.08	На депозитний рахунок перерахована сума внеску в іноземній валюті			
31.08	Нараховані відсотки за депозитом в іноземній валюті за серпень			
30.09	Нараховані відсотки за депозитом у іноземній валюті за вересень			
30.09	Відображена позитивна курсова різниця з заборгованості за нарахованими відсотками			
30.09	Відображена позитивна курсова різниця за основною сумою внеску			
30.09	На фінансовий результат віднесені: – дохід за нарахованими відсотками – негативна курсова різниця			
31.10	Нараховані відсотки за депозитом в іноземній валюті за жовтень			
30.11	Нараховані відсотки за депозитом в іноземній валюті за листопад			
30.11	На поточний рахунок в іноземній валюті зараховано основну суму депозиту			
30.11	На поточний рахунок в іноземній валюті зараховані відсотки, нараховані за депозитом			
30.09	Відображена позитивна курсова різниця з заборгованості за нарахованими відсотками			
30.09	Відображена позитивна курсова різниця за основною сумою внеску			

Завдання 7

Зовнішньоторговельна фірма ТОВ «ЛАІН» 20 березня отримала від іноземного покупця в рахунок поставки експортного товару аванс на суму

100 000 євро. Для отримання додаткових доходів підприємством укладено депозитний договір з банківською установою, за умовами якого на основну суму депозиту, що складає 100 000 євро, щоквартально нараховуються відсотки за ставкою 13,75% річних і зараховуються на поточний рахунок підприємства 4 числа місяця, наступного за місяцем їх нарахування. Валютні кошти внесені на депозитний рахунок 1 квітня, отримано відповідний депозитний сертифікат. Експортні товари відвантажені нерезиденту 20 квітня на умовах EXW (ІНКОТЕРМС-2000). Залишку валютних коштів на поточному рахунку підприємства станом на 30.06 та 30.09 внаслідок зовнішньоторговельних операцій підприємство не мало. Виплата відсотків за 3 квартал була прострочена і здійснена 4 січня наступного року; нарахування штрафних санкцій за прострочення виплати відсотків умовами депозитного договору не передбачено. Основна сума депозиту повернута на поточний рахунок підприємства 31 грудня. Для обліку іноземної валюти в євро підприємство використовує субрахунок 312.1.

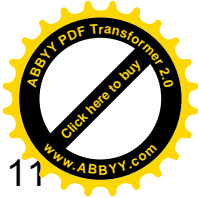
Курси валют, що склалися за період проведення відповідних операцій, наведені у табл. 10.

Таблиця 10

Динаміка валютного курсу

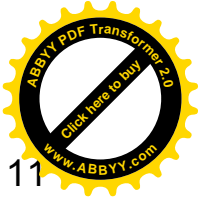
Дата	Курс НБУ за варіантами, грн./євро				
	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
20.03	7,673	7,352	7,899	8,173	7,797
31.03	7,815	7,508	8,046	8,315	7,938
01.04	7,863	7,560	8,095	8,363	7,985
20.04	7,910	7,612	8,144	8,410	8,032
30.06	8,005	7,716	8,242	8,505	8,126
04.07	7,958	7,664	8,193	8,458	8,079
30.09	8,005	7,716	8,242	8,505	8,126
31.12	8,053	7,768	8,291	8,553	8,173
04.01	8,138	7,862	8,379	8,638	8,258

Необхідно визначити суми відсоткових платежів та курсових різниць, що виникли при проведенні розрахунків за депозитом, а також відобразити в бухгалтерському обліку операції за депозитом з отриманням депозитного сертифікату, використовуючи табл. 11

**Відображення в бухгалтерському обліку операцій
за договором депозиту з отриманням депозитного сертифікату**

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, євро/грн.
1	2	3	4	5
20.03	На поточний рахунок зараховано аванс від іноземного покупця			
31.03	Відображена позитивна курсова різниця за засобами на валютному рахунку			
31.03	На фінансовий результат віднесена позитивна курсова різниця			
01.04	На депозитний рахунок в банківській установі внесені кошти в іноземній валюті			
01.04	Відображена позитивна курсова різниця за засобами на валютному рахунку			
20.04	Відвантажені експортні товари іноземному покупцеві			
30.06	Нараховані відсотки за депозитом в іноземній валюті за 2 квартал			
30.06	Відображена позитивна курсова різниця по основній сумі внеску			
30.06	На фінансовий результат віднесені: – доходи від реалізації товару – доходи за нарахованими відсотками – операційна курсова різниця – неопераційна курсова різниця			
04.07	На поточний рахунок в іноземній валюті зараховані відсотки, нараховані за депозитом у 2 кварталі			
04.07	Відображена негативна курсова різниця за нарахованими відсотками			
30.09	Нараховані відсотки за депозитом в іноземній валюті за 3 квартал			
30.09	Відображена негативна курсова різниця по основній сумі внеску			
30.09	На фінансовий результат віднесені: – доходи за нарахованими відсотками – неопераційна курсова різниця			
31.12	Нараховані відсотки за депозитом в іноземній валюті за 4 квартал			

1	2	3	4	5
31.12	На поточний рахунок в іноземній валюті зараховано основну суму депозиту			
31.12	Відображена негативна курсова різниця за основною сумою внеску			
31.12	Відображена негативна курсова різниця за просроченими відсотками			
31.12	На фінансовий результат віднесені: – доходи за нарахованими відсотками – неопераційна курсова різниця			
04.01	На поточний рахунок в іноземній валюті зараховані відсотки, нараховані за депозитом у 3 та 4 кварталах			
04.01	Відображена позитивна курсова різниця за нарахованими відсотками			

Рекомендована література

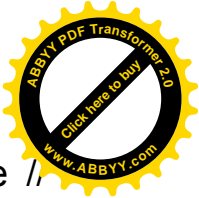
Основна

1. Закон України про “Бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996 // ЛІГАБізнесІнформ.
2. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” в редакції від 22.05.1997 р. № 283/97-ВР (зі змінами та доповненнями) // ЛІГАБізнесІнформ.
3. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.1997 р. № 168/97-ВР (зі змінами та доповненнями) // ЛІГАБізнесІнформ.
4. Стандарти бухгалтерського обліку в Україні // Все про бухгалтерський облік. – 2007. – № 18. – С. 3– 110.
5. Учет и техника проведения внешнеэкономических операций: Учебное пособие / Ермаченко В. Е., Лабунская С. В., Маляревская О. Г., Маляревский Ю. Д. – Х.: Издательский Дом «ИНЖЕК», 2004. – 468 с.

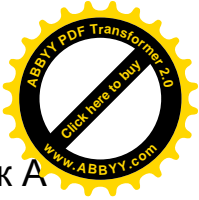
Додаткова

6. Белова Н. Как отразить в учете продажу иностранной валюты // Налоги и бухгалтерский учет.– 2006.– № 86. – С. 18–20.

7. Белова Н. Покупка иностранной валюты: отражение в учете // *Налоги и бухгалтерский учет.* – 2006. – № 86. – С. 14–18.
8. Громов В. Экспорт: визначаємо валовий дохід і балансову вартість інвалюти // *Все про бухгалтерський облік.* – 2006. – № 82. – С. 16–22.
9. Ермакова Н. Покупаем и продаем валюту: правила учёта // *Все о бухгалтерском учёте.* – 2006. – № 79. – С. 24–30.
10. Кавторєва Я., Михайленко О., Бойцова М. Валютні операції: порядок здійснення та облік / Я. Кавторєва, О. Михайленко, М. Бойцова. – Х.: Фактор, 2006. – 168 с.
11. Киян И. Списание ВЭД-задолженности: особенности учета // *Баланс.* – 2006. – № 28. – С. 51–55.
12. Киян И. Стоимость импортных товаров в учете // *Баланс.* – 2006. – № 21. – С. 43–47.
13. Ковальов Д. Процентна позика, кредит від нерезидента: особливості оформлення, податковий і бухгалтерський облік // *Все про бухгалтерський облік.* – 2007. – № 13. – С. 11–15.
14. Кравець В. Зміни до порядку відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах // *Вісник податкової служби України.* – 2005. – № 21. – С. 56–58.
15. Кузнєцов Г. Як оплатити ремонт автомобіля в закордонному відрядженні // *Все про бухгалтерський облік.* – 2007. – № 12. – С. 65–68.
16. Кулакова М. Кредиты и депозиты в валюте: учитываем правильно // *Все о бухгалтерском учёте.* – 2006. – № 84. – С. 11–18.
17. Кучерак Д. Импорт услуг и бюджетное возмещение // *Дебет-кредит.* – 2006. – № 39. – С. 25–27.
18. Макарец В. Бухгалтерский и налоговый учет курсовых разниц // *Все о налогах.* – 2006. – № 7. – С. 25–30.
19. Макарец В. Балансовая стоимость валюты в налоговом законодательстве // *Главбух.* – 2006. – № 16. – С. 16–19.
20. Макарец В. Учет операций купли-продажи валюты // *Главбух.* – 2006. – № 11. – С. 26–29.
21. Переверзева Е. Особенности налогового учета импорта товаров // *Все о налогах.* – 2006. – № 5. – С. 60 – 65.
22. Трусов О., Рудяк Ю. Довідник ЗЕДівця / О. Трусов, Ю. Рудяк. – Х.: Фактор, 2006. – 704 с.
23. Щербина Л. Экспорт и импорт товаров: особенности налогового и бухгалтерского учета // *Баланс.* – 2006. – № 33. – С. 51–53.

Таблиця А 1

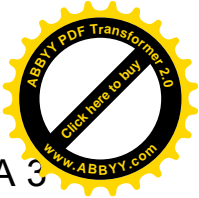
Операції ЗТФ «ЛАН» за варіантом 1

Дата	Операція
05.10	іноземному покупцеві фірмі "А" у відповідності до зовнішньоторговельного контракту, укладеного на умовах EXW відвантажені товари загальною контрактною вартістю 10000 дол. США;
25.10	придбано на МВРУ 1600 ЄВРО за 2000 дол. США;
30.10	перераховано аванс іноземному постачальнику фірмі "В" у сумі 1700 ЄВРО;
06.11	отримані матеріали від фірми "В" на суму 17000 ЄВРО;
10.11	на валютний рахунок зараховано оплату від фірми "А" та аванс від фірми "С" у сумі 10000 ЄВРО;
18.11	придбано на МВРУ 5300 ЄВРО за курсом МВРУ 7,9 грн/ЄВРО;
20.11	погашена заборгованість перед фірмою "В";
25.11	відвантажена продукція власного виготовлення іноземному покупцеві фірмі "D" на загальну суму контракту, що становить 5000 дол. США;
07.12	отримана оплата від іноземного покупця фірми "D" за відвантажену продукцію;
31.12	перераховано аванс іноземному постачальнику фірмі "Е" у сумі 13000 дол. США.

Таблиця А 2

Динаміка валютного курсу за варіантом 1

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/ЄВРО		грн/дол.	грн/ЄВРО
30.09	5,0	7,80	25.11	5,05	7,86
05.10	5,05	7,87	07.12	5,04	7,91
25.10	5,03	7,85	18.11	4,98	7,82
30.10	4,99	7,77	20.11	5,08	7,89
06.11	4,95	7,88	31.12	5,03	7,93
10.11	4,94	7,80	01.01	5,02	7,85

Таблиця А 3

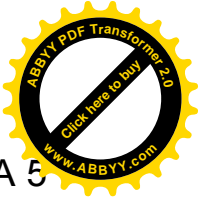
Операції ЗТФ «ЛАІН» за варіантом 2

Дата	Операція
27.01	придбано на МВРУ 867 дол. США за 540 ЄВРО;
30.01	отримано аванс від іноземного покупця фірми "А" 10000 дол. США. У той же день перераховано фірмі "В" 10867 дол. США за товари, отримані у попередньому кварталі;
28.02	відвантажені товари українського походження фірмі "А" на суму 18000 дол. США;
01.03	відвантажені товари іноземному покупцеві фірмі "С" у відповідності до зовнішньоторговельного контракту, укладеного на умовах EXW, на загальну суму 20000 дол. США;
05.03	отримана решта оплати від фірми "А", а також придбано на МВРУ 750 дол. США за 460 ЄВРО та 2250 дол. США за курсом МВРУ 5,05 грн/дол.;
06.03	на валютний рахунок зарахована оплата від фірми "С";
07.03	перераховано фірмі "D" авансом 27000 дол. США в ході виконання імпортного контракту;
22.03	від іноземного покупця фірми "Е" отримано авансом 3000 дол. США;
31.03	отримані товари від іноземного постачальника фірми "D", товари оприбутковані на склад. У той же день перераховано з валютного рахунка аванс фірмі "F" у сумі 5500 дол. США.

Таблиця А 4

Динаміка валютного курсу за варіантом 2

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/ЄВРО		грн/дол.	грн/ЄВРО
31.12	5,00	7,00	05.03	5,03	7,80
01.01	4,98	7,77	06.03	5,02	7,89
27.01	5,02	7,78	07.03	5,01	7,85
30.01	4,99	7,87	22.03	4,99	7,82
28.02	5,05	7,85	31.03	4,95	7,81
01.03	5,04	7,81	01.04	4,98	7,75

Таблиця А 5

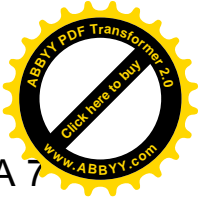
Операції ЗТФ «ЛАН» за варіантом 3

Дата	Операція
05.07	відвантажені товари іноземному покупцеві фірмі "А" на загальну суму експортного контракту 8000 ЄВРО;
08.07	на валютний рахунок зараховано передоплату від іноземної фірми "В" у сумі 5000 дол. США;
09.07	придбано на МВРУ 460 дол. США за 400 ЄВРО;
10.07	перераховано іноземному постачальнику фірмі "С" 28700 дол. США авансом;
01.08	отримано оплату від фірми "А";
18.08	перераховано фірмі "D" аванс на суму 8500 ЄВРО;
20.08	отримані матеріали від фірми "С" загальною контрактною вартістю 40000 дол. США, матеріали оприбутковані на склад;
05.09	на валютний рахунок підприємства зараховано аванс від фірми "Е" у сумі 7000 дол. США;
20.09	придбано на МВРУ 2500 дол. США по курсу МВРУ 5,0 грн/дол., придбана валюта зарахована на поточний рахунок;
21.09	погашено заборгованість перед іноземним постачальником матеріалів фірмою "С".

Таблиця А 6

Динаміка валютного курсу за варіантом 3

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/ЄВРО		грн/дол.	грн/ЄВРО
30.06	5,00	7,75	18.08	4,94	7,74
01.07	5,05	7,78	20.08	4,96	7,75
05.07	5,01	7,80	05.09	4,97	7,78
08.07	4,98	7,81	20.09	4,98	7,77
09.07	4,96	7,72	21.09	5,00	7,71
10.07	4,97	7,73	30.09	5,01	7,70
01.08	4,92	7,79	01.10	4,97	7,75

Таблиця А 7

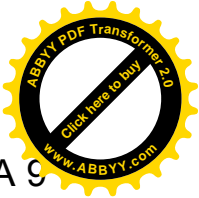
Операції ЗТФ «ЛАІН» за варіантом 4

Дата	Операція
27.01	придбано на МВРУ 10000 дол. США за курсом МВРУ 5,0 грн/дол.;
30.01	на адресу фірми "В" відвантажена продукція на загальну вартість експортного контракту 8000 дол. США. У той же день перераховано фірмі "А" 10000 дол. США авансом;
08.02	матеріали, отримані від іноземного постачальника фірми "А", оприбутковані на склад;
10.02	отримано оплату від іноземного покупця фірми "В", а також придбано на МВРУ 500 дол. США за 450 ЄВРО;
12.02	перераховано іноземній фірмі "С" 4500 дол. США як аванс за імпортом контрактом;
20.02	на валютний рахунок зараховано передоплату від фірми "D" у сумі 3000 дол. США;
10.03	отримані матеріали від фірми "С" на загальну вартість імпортного контракту, що становить 11200 дол. США;
28.03	погашено заборгованість перед фірмою "С" відповідним перерахуванням з поточного рахунку в іноземній валюті.

Таблиця А 8

Динаміка валютного курсу за варіантом 4

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/ЄВРО		грн/дол.	грн/ЄВРО
31.12	5,00	7,70	12.02	4,97	7,78
01.01	5,01	7,72	20.02	4,96	7,72
27.01	5,00	7,73	10.03	4,93	7,73
30.01	4,99	7,75	28.03	4,95	7,74
08.02	4,95	7,80	31.03	4,98	7,70
10.02	4,96	7,76	01.04	4,97	7,77

Операції ЗТФ «ЛАІН» за варіантом 5

Дата	Операція
07.07	відвантажено товари іноземному покупцеві фірми "А" на суму 12000 дол. США;
17.07	придбано на МВРУ 1000 дол. США за 800 ЄВРО;
19.07	перераховано іноземній фірмі "В" 26500 дол. США як аванс за зовнішньоторговельним контрактом;
10.08	на валютний рахунок зараховано оплату від фірми "А";
12.08	отримані від фірми "В" товари на суму 53000 дол. США оприбутковані на склад;
20.10	отримано аванс від іноземного покупця фірми "С" у сумі 30000 дол. США по зовнішньоторговельному контракту на експорт товарів, у той же день погашено заборгованість перед фірмою "В";
28.11	виконані зобов'язання перед фірмою "С";
20.12	перераховано аванс іноземному постачальнику фірмі "D" у сумі 1000 дол. США.

Динаміка валютного курсу за варіантом 5

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/ЄВРО		грн/дол.	грн/ЄВРО
29.06	5,06	7,80	12.08	4,91	7,83
30.06	5,05	7,72	30.09	5,00	7,80
01.07	4,98	7,73	01.10	5,02	7,81
07.07	4,90	7,75	20.10	4,99	7,75
17.07	4,89	7,78	28.11	4,93	7,73
19.07	4,92	7,90	20.12	4,95	7,77
10.08	4,95	7,85	31.12	4,85	7,71